Stuk **51** (2004-2005) – Nr. 10

V L A A M S  P A R L E M E N T

Zitting 2004-2005

7 juni 2005

# VERSLAG VAN DE VLAAMSE REGERING

## Vlaamse vinger aan de Europese pols

## Overzicht van voor Vlaanderen belangrijke EU-dossiers in 2005

## Januari 2005

## GEDACHTEWISSELING

**over de dossiers inzake Leefmilieu en Natuur,
met de heer Kris Peeters, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur**

## VERSLAG

**namens de Commissie voor Leefmilieu en Natuur,
Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid en Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed
uitgebracht door de heer Erik Matthijs**

*Samenstelling van de commissie:*

*Voorzitter:* de heer Patrick Lachaert.

*Vaste leden:*

de heren Pieter Huybrechts, Stefaan Sintobin, mevrouw Marleen Van den Eynde, de heren Wim Van Dijck, Frans Wymeersch;

mevrouw Hilde Crevits, de heer Erik Matthijs, de dames Tinne Rombouts, Joke Schauvliege;

de heer Karlos Callens, mevrouw Stern Demeulenaere, de heer Patrick Lachaert;

de heren Jos Bex, Bart Martens, André Van Nieuwkerke.

*Plaatsvervangers:*

de dames Agnes Bruyninckx, Katleen Martens, de heer Felix Strackx, mevrouw Gerda Van Steenberge, de heer John Vrancken;

de heer Jos De Meyer, mevrouw Trees Merckx-Van Goey, de heren Frans Peeters, Jan Verfaillie;

de heer Jean-Marie Dedecker, mevrouw Dominique Guns, de heer Paul Wille;

de heren Herman Lauwers, Jacky Maes, Ludo Sannen.

*Toegevoegde leden:*

de heer Rudi Daems;

de heer Mark Demesmaeker.

---

*Zie:*

**51** (2004-2005)

– Nr. 1: Verslag van de Vlaamse Regering
– Nrs. 2 tot 9: Verslagen over gedachtewisselingen

INHOUD

Blz.

I. INLEIDENDE UITEENZETTINGEN ..... 4
I.1. Inleiding ..... 4
I.2. Globale en horizontale dossiers ..... 5
I.3. Strategieën inzake leefmilieudossiers ..... 7
I.4. Andere dossiers ..... 9
I.5. Dialoog met de commissie Leefmilieu ..... 11
II. BESPREKING ..... 11
II.1. Vragen en opmerkingen van de leden ..... 11
II.2. Antwoord van de minister ..... 16

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Leefmilieu en Natuur, Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid en Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed hield op 21 april 2005 een gedachtewisseling met de heer Kris Peeters, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over het verslag van de Vlaamse Regering "Vlaamse vinger aan de Europese pols. Overzicht van voor Vlaanderen belangrijke EU-dossiers in 2005" van januari 2005.

Samen daarmee werden de drie EU-wetgevingsvoorstellen geagendeerd: een voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende het financieel instrument voor het milieu Life+, een voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad inzake bepaalde gefluoreerde broeikasgassen en een voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad tot oprichting van een infrastructuur voor ruimtelijke informatie in de Gemeenschap (INSPIRE). Deze voorstellen werden aan het Vlaams Parlement bezorgd overeenkomstig artikel 92quater van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen.

## I. INLEIDENDE UITEENZETTINGEN

### I.1. Inleiding

**De heer Patrick Lachaert**, voorzitter: Het Uitgebreid Bureau van het Vlaams Parlement vraagt aan de commissies om het verslag van de Vlaamse Regering over voor Vlaanderen belangrijke EU-dossiers in 2005 te bespreken. Ook zonder de verwijzing van dat verslag naar deze commissie, zouden we de stand van zaken van onze relatie met Europa op milieugebied hebben opgemaakt. Ik stel overigens voor daar regelmatig in de commissie op terug te komen tijdens deze legislatuur. We zullen ook vertegenwoordigers van de Europese Commissie uitnodigen om naar hun visie op de verhouding Vlaanderen-Europa te luisteren.

Ingevolge artikel 92quater van de bijzondere wet tot hervorming der instellingen werden ook drie EU-wetgevingsvoorstellen naar de commissie verwezen. Het gaat om een voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende het financieel instrument voor het milieu Life+, een voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad inzake bepaalde gefluoreerde broeikasgassen en voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad tot oprichting van een infrastructuur voor ruimtelijke informatie in de Gemeenschap (INSPIRE). Zoals artikel 94 van het Reglement bepaalt, kan het Vlaams Parlement daarover een advies uitbrengen aan de Vlaamse Regering indien we dit nodig achten.

**Minister Kris Peeters:** Ik ben blij vandaag voor het eerst samen met de commissie "de vinger aan de pols" te kunnen houden bij Europese ontwikkelingen die relevant zijn voor het Vlaams milieubeleid. U herinnert zich dat in mijn beleidsnota staat dat we deze legislatuur een krachtig en efficiënt optreden willen bekomen van het Vlaamse Gewest, bij de Europese en internationale milieuonderhandelingen die relevant zijn voor Vlaanderen. Hiertoe wou ik overgaan tot een systematische interactie met de bevoegde commissie in het Vlaams Parlement. Ik keek dan ook met genoegen uit naar dit moment, en hoop dat dit het begin wordt van een vruchtbare samenwerking.

Vandaag hebben we het over de standpuntbepaling betreffende wetgevende beslissingen die voorbereid worden binnen de instellingen van de Europese Unie. Het gaat dus niet over de implementatiefase en nog minder over de inbreukfase in het kader van de uitvoering van het Europese milieubeleid. Ook gaat het hier niet rechtstreeks over onderhandelingen in multilaterale fora – bijvoorbeeld de conferentie van partijen inzake het Klimaatverdrag – zij het dat Europese standpuntbepaling wel gericht kan zijn op het bepalen van een mandaat met betrekking tot deze multilaterale gesprekken.

Vandaag wil ik een kleine dertig lopende beslissingsdossiers overlopen om er daarna met de commissie van gedachten over te wisselen. In een eerste deel van deze toelichting wil ik het globale Europese kader bekijken en een viertal strategische dossiers doornemen, die bovendien een horizontaal karakter hebben, of die met andere woorden impact hebben op of afkomstig zijn uit beleidsdomeinen die aan het milieubeleid grenzen. Vervolgens wil ik de lopende processen inzake Europese milieustrategieën doornemen. In de

derde plaats wil ik alle andere dossiers kort overlopen. Tot slot wil ik een aanzet geven voor discussie over de organisatie van verdere werkzaamheden in dit verband, de komende jaren.

**I.2. Globale en horizontale dossiers**

*Lissabonstrategie*

Het Europese milieubeleid is een onderdeel van het bredere Europees beleid en sluit aan bij de globale Europese programmering en prioriteitstelling. Daarom wil ik eerst ingaan op de Lissabonstrategie, die aangenomen werd in 2000. Dit is een strategie die de gehele Europese Unie bindt over alle aspecten van het beleid. Het oorspronkelijk doel was om "tegen 2010 de meest competitieve, op kennis gebaseerde economie in de wereld te worden die in staat is tot duurzame economische groei met meer en betere banen en een hechtere sociale samenhang". In 2001 hechtte de Europese Top in Göteborg bovendien haar akkoord aan een Strategie voor Duurzame Ontwikkeling, waarbij een aantal milieucomponenten toegevoegd werden aan de Lissabonstrategie. Het gaat om vier prioritaire actiepunten: bestrijding van klimaatverandering, zorgen voor duurzaam vervoer, bestrijding van de gevaren voor de volksgezondheid en verantwoord beheer van natuurlijke hulpbronnen.

Nu, op de Lentetop van 22-23 maart 2005, werd de algemene doelstelling van de Lissabonstrategie vervangen door groei en werkgelegenheid als de prioriteiten voor de komende jaren. De Europese Raad herbevestigde wel de drie dimensies van de Lissabonstrategie (de economische, sociale en ecologische) en maakte melding van de "algemene context van duurzame ontwikkeling" waarbinnen de strategie zich bevindt. Het Lissabonproces zal vanaf dit jaar in driejaarlijkse cycli verlopen, en zal een volgende keer hernieuwd worden in 2008. Op de Top van juni zal nu ook een verklaring over de leidinggevende principes voor duurzame ontwikkeling worden aangenomen, die zal dienen als basis voor de in 2005 vast te stellen hernieuwde Strategie Duurzame Ontwikkeling.

Ik wil wat dit betreft ook herinneren aan de beeldspraak die Commissievoorzitter Barroso gebruikt heeft, met name dat hij drie zonen heeft, die hij alle drie even lief heeft maar van wie er één extra aandacht nodig heeft: de zoon die instaat voor het economische. Zoals u weet heeft deze beeldspraak aanleiding gegeven tot een hele polemiek: wat met het evenwicht en in het bijzonder wat met het ecologische? Vlaanderen heeft in deze context gepleit voor een evenwichtige benadering, waarin de drie pijlers als belangrijk gelden.

*REACH*

Een zeer belangrijk horizontaal dossier is het zogenaamde voorstel van verordening REACH, wat staat voor registratie, evaluatie en autorisatie van chemische stoffen. De uitdaging waarop REACH een antwoord poogt te bieden is heel groot. Milieukundig is het duidelijk dat chemische stoffen voorkomen in heel wat courante consumptieproducten, en het besef groeit van het mogelijk belang van de negatieve effecten ervan op milieu en gezondheid – zonder dat er momenteel evenwel een afdoende beleid voorhanden is om die effecten te doorgronden. Maatschappelijk is het duidelijk dat deze verordening de basis moet vormen waarop het bedrijfsleven verder kan bouwen. Een en ander moet ook leiden tot een verbeterde concurrentiepositie voor de Europese bedrijven en tot meer innovatie. Door de gekoppelde verplichting van gegevens verzamelen, beoordelen en zelfstandig maatregelen nemen, zal de bewijslast worden verschoven van de overheid naar de industrie.

Op Europees vlak betreffen de nog openstaande vragen de mogelijkheid van een beginsel van "one substance one registration", de kwaliteitsgarantie bij de registratie, de prioriteitsorde inzake registratie, de informatievereisten bij zogenaamde "low volume chemicals", de confidentialiteit, de lijst van categorieën zorgwekkende stoffen, de al of niet beperktheid van de vergunning in de tijd, de wenselijke impact van het substitutiebeginsel, de wenselijkheid van een regeling inzake etikettering en de rol van het op te richten agentschap. Een politiek akkoord lijkt ten vroegste pas haalbaar tegen einde 2005. Binnen het Europees Parlement geldt de Leefmilieucommissie als pilootcommissie; de eerste lezing zal vermoedelijk beëindigd worden tweede helft 2005.

*Post-Kyoto*

Een ander belangrijk horizontaal dossier is dat van post-Kyoto. Op 16 en 17 mei 2005 zal er een "Seminar of Governmental Experts" onder auspi-

ciën van de Verenigde Naties plaatsvinden. Dit forum is bedoeld als voorbereiding voor mogelijke verdere internationale onderhandelingen betreffende het regime na 2012. De Europese onderhandelingspositie met betrekking tot het toekomstige globale klimaatregime moet aldus tot stand komen, en de afgelopen raadsbijeenkomsten hebben hiertoe bijgedragen.

Er zijn verschillende afwegingen te maken bij dit strategisch vraagstuk over de toekomst van het klimaatbeleid. Bij het vastleggen van de post-Kyoto-doelstellingen voor een nog verdergaande reductie van de broeikasgasemissie moet in wezen een maatschappelijke kosten-batenanalyse het uitgangspunt vormen. De milieukundige merites van het dossier zijn gekend. Daarnaast is er een maatschappelijke afweging. Nieuwe reductiepercentages moeten voldoende onderbouwd worden, ook naar sociale, technologische en economische haalbaarheid.

Ten derde is er een belangrijke politieke afweging: hoe wordt een krachtige Europese positie behouden inzake het klimaatprobleem en tegelijk vermeden dat er een al te zwaar unilateraal engagement opgenomen wordt? In de eerste plaats moeten alle geïndustrialiseerde landen deelnemen. Bovendien kunnen de voorop te stellen reductiepercentages voor geïndustrialiseerde landen alleen gelden in het kader van een globaal engagement, wat impliceert dat er ook verplichtingen moeten komen voor de zogenaamde nieuwe economieën zoals China, Brazilië enzovoort. Tot slot is er nood aan een flexibel systeem, dat betrekking heeft op een korf van broeikasgassen, dat een grote waaier van sectoren bestrijkt en dat ruimte laat voor opname van flexibiliteitsmechanismen.

*Dienstenrichtlijn*

Er is nog het horizontale dossier van de dienstenrichtlijn, een ander zwaarwegend dossier. Het ontwerp van dienstenrichtlijn heeft tot doel om de belemmeringen weg te werken die de Europese interne dienstenmarkt in de weg staan. Deze richtlijn houdt verband met het Lissabon-proces, met als doelstelling om van de Europese economie de meest concurrerende en dynamische kenniseconomie ter wereld te maken. Het ontwerp hanteert hiertoe een horizontale aanpak: het voorziet in een algemeen juridisch kader dat van toepassing is op alle diensten en op alle belemmeringen van diensten. Bijgevolg is het in principe ook van toepassing op leefmilieudiensten, zoals drinkwatervoorziening, afvalophaling en -verwerking, erkende milieudienstverleners enzovoort, evenals op alle milieureglementering die betrekking heeft op die diensten.

Tijdens de Europese Top van einde maart 2005 verklaarden de Europese Raad en Commissie dat ze aan de nog vast te stellen amendementen van het Europees Parlement een positief gevolg zouden geven voor zover ze de mogelijkheid tot sociale dumping zouden uitsluiten; voor zover ze de gezondheidszorg en de diensten van algemeen belang zouden uitsluiten van het toepassingsgebied van de richtlijn en voor zover ze een oplossing zouden bieden voor het probleem van controle bij het land-van-oorsprongbeginsel. Deze ontwerprichtlijn is nu in behandeling bij het Europees Parlement, dat de amendementen al voor de eerste keer heeft besproken. Het Europees Parlement zou de tekst voor de zomer 2005 in eerste lezing behandelen in plenaire vergadering. Vanuit de bevoegdheid Leefmilieu willen we dit proces van amendering goed opvolgen.

*Financiële perspectieven*

Een laatste horizontaal dossier heeft betrekking op de financiële perspectieven. Dat is een van de meest fundamentele beleidsdiscussies die momenteel op Europees niveau plaatsgrijpt. De discussie inzake de financiële perspectieven van de Europese Unie dient zich met name voor het milieubeleid in de eerste plaats aan via de ontwerpverordening LIFE+. Het betreft het nieuwe milieufinancieringsinstrument voor 2007-2013, vallend onder rubriek 2 van de Financiële Perspectieven. Voor de totale periode zou het gaan om een bedrag van 2,19 miljard euro. Het nieuwe instrument LIFE+ zou zich beperken tot complementaire beleidsondersteunende activiteiten met Europese inslag: een pijler “governance and implementation” (75-80 procent) en een pijler “information and communication” (20-25 procent).

Praktisch gezien zal de Europese Commissie tweemaal een strategisch meerjarenprogramma opstellen (2007-2009 en 2010-2013), waarin ze de doelstellingen, prioriteiten, actietypes en verwachte

resultaten opsomt. Zo mogelijk geeft ze ook indicatieve financiële ramingen en verdeelsleutels tussen de lidstaten. De lidstaten dienen vervolgens nationale programma's in, waarin zij per jaar aangeven welke de prioritaire domeinen zijn, de nationale doelstellingen, de acties en projecten, vergezeld van kostenramingen, opvolgingsmechanismen en informatie relevant voor de delegatie van budgetten. Op basis van haar eigen strategische meerjarenprogramma's en de nationale programma's stelt de Europese Commissie ten slotte de jaarlijkse werkprogramma's op, waarin zij aangeeft welke de doelstellingen zijn en welke de actieterreinen, de kalender, de verwachte resultaten, de implementatiemodaliteiten, de financiële allocaties tussen de lidstaten en de maxima voor co-financiering zijn.

Voor wat de andere dan voormelde types uitgaven aangaat, gaat de Europese Commissie ervan uit dat het huidige programma LIFE "Nature" zijn maturiteit bereikt heeft. Verdere stappen vergen meer structurele investeringen, in het kader van het cohesiebeleid en de plattelandsontwikkeling. De Europese Commissie hanteert dus, meer ten gronde, een tweesporenbenadering ten aanzien van Europese financiering van milieu-inspanningen. Enerzijds volgt de Europese Commissie een beleidsondersteunend spoor waarbij beleidsondersteunende activiteiten met een louter Europese dimensie, zoals uitwisseling van zogenaamde 'best practises', capaciteitsopbouw voor lokale en regionale overheden en ondersteuning van NGO's, blijven ressorteren onder het leefmilieufinancieringsinstrument LIFE+. Anderzijds is de Europese Commissie ervan overtuigd dat het integratiespoor moet worden bewandeld voor de fysieke en tastbare investeringen in het milieu voor onderzoek, innovatie en milieutechnologieën.

**I.3. Strategieën inzake leefmilieudossiers**

Na deze vijf kerndossiers op een zeer beknopte wijze doorgenomen te hebben, wil ik het nu hebben over de lopende discussies inzake leefmilieustrategieën. Zoals u zich herinnert, heeft de Unie in 2001 het zesde Milieu-Actie-Programma vastgesteld. Het was een ander actieprogramma dan de vorige vijf, vertrekkende bij de vaststelling dat het traditionele milieubeleid over het hoogtepunt van zijn successen was. Wat nu overbleef waren milieuproblemen die op een diepgaander manier verstrengeld waren met het maatschappelijk functioneren, en waarvoor niet zomaar een oplossing zou kunnen geboden worden. Het bleek dan ook niet mogelijk om de toekomstige aanpak van deze problemen zonder meer af te handelen in dit zesde Milieu-Actie-Programma, en daarom werd uitgeweken naar het opstellen van zes afzonderlijke thematische strategieën: Lucht, Bodem, Pesticiden, Natuurlijke Rijkdommen, Afval, Marien Milieu en Stedelijk Milieu. Naast de thematische strategieën in uitvoering van het Milieu-Actie-Programma, vermeld ik aanvullend enkele andere actuele uitvoeringstrategieën over kwik en over emissies van voertuigen.

*Luchtkwaliteit*

Een eerste strategie betreft de luchtkwaliteit. Aanzet was een mededeling, in maart 2001, van de Europese Commissie. Het proces loopt nu naar zijn einde. Er kan verwacht worden dat de Raad onder het Britse voorzitterschap (tweede helft van 2005) raadsconclusies zal goedkeuren over de thematische strategie. Parallel kunnen wetgevingsvoorstellen worden geformuleerd in verband met een aanpassing van de Europese richtlijnen Luchtkwaliteit, een gewestelijke bevoegdheid, en productnormering voor personenwagens (Euro V) en vrachtwagens (Euro VI), beide federale bevoegdheid. Voor België is de belangrijkste en de meest kritische de herziening van de Richtlijn Nationale Emissieplafonds (NEC), waarvoor een commissievoorstel wordt verwacht midden 2006. Milieukundig is de problematiek gekend: de schadelijkheid van zwevende deeltjes (vooral deze van 2,5 µm en minder) en van verzuring en ozon op grondniveau. De Belgische en Vlaamse standpuntbepaling wordt in hoge mate bepaald door de ervaringen met de voorbije NEC-richtlijn, en probeert de stand van de technologie en de daaraan verbonden kostencurve per land in rekening te brengen.

*Bodem*

Een tweede strategie is deze betreffende het bodembeleid in de ruime zin van het woord. Naar aanleiding van een mededeling van de Europese Commissie concludeerde de Raad Leefmilieu op 25 juni 2002 dat er een thematische strategie

Bodem voorgesteld moest worden tegen 2004, later is dat 2005 geworden. Onder Nederlands voorzitterschap (tweede helft van 2004) bevestigden de lidstaten nog eens de prioritaire bedreigingen: erosie, organisch materiaal, verontreiniging. Er is nu een nieuwe mededeling van de Europese Commissie in opmaak, evenals, tegen november 2005, een voorstel van kaderrichtlijn Bodem. Een en ander zou leiden tot een "lichte" versie van een kaderrichtlijn Bodem met als grote lijnen: dat rekening gehouden zou worden met de stand van het bodembeleid van de onderscheiden lidstaten; dat gestreefd zou worden naar het openhouden van functies voor huidig en gepland gebruik; dat er criteria zouden komen voor afbakening van risicozones voor erosie, afname van organisch materiaal, verzilting en verdichting; en dat er ruimte zou zijn voor een nationale dan wel voor een regionale aanpak inzake de bedreigingen verontreiniging en afdichting. De uit te brengen mededeling zou gelden als strategie: het te volgen traject zou hier uitgestippeld worden. Ook zouden de onderwerpen er behandeld worden die niet aan bod komen in de kaderrichtlijn.

*Pesticiden*

Een derde strategie behandelt pesticiden. Er bestaat al een Europees wettelijk kader voor de toelating van pesticiden en voor de residu's in voeding en in milieu, maar niet voor het gebruik van pesticiden. Voorliggende thematische strategie, waarvan in maart 2005 een ontwerp werd voorgesteld, is er op gericht die lacune in te vullen. Het proces moet uitmonden in een mededeling en een ontwerprichtlijn. Door middel van nationale actieplannen zouden de gevaren en risico's voor mens en milieu beperkt moeten worden. Het toezicht op gebruik en distributie zou moeten verbeteren. Men zou de substitutie, het vervangen van gevaarlijke door minder gevaarlijke pesticiden, willen stimuleren. Daaraan verbonden moeten er landbouwschema's komen met een lage input aan gewasbeschermingsmiddelen. Tot slot wil men een eenduidiger rapporteringssysteem, waardoor vergelijking tussen lidstaten mogelijk wordt. Het opstellen van deze strategie gebeurt in coördinatie met de herziening van richtlijn 91/414/EEG betreffende de toelating van pesticiden. De bedoeling is om een aantal voorstellen in die richtlijn te verwerken.

*Beheer van de natuurlijke hulpbronnen*

Een vierde strategie is potentieel van groot belang voor het milieubeleid en voor Vlaanderen, en behandelt de natuurlijke hulpbronnen. Een uitgebreide studie- en interne consultatiefase vanaf 2000 leidde in 2003 tot de mededeling van de Europese Commissie met als titel "Naar een thematische strategie voor het duurzame gebruik van natuurlijke hulpbronnen", als voorbereidend document voor de definitieve strategie. Aansluitend hierbij liepen er tot op heden nieuwe consultatieprocedures. Op dit moment is de Europese Commissie bezig met het afwerken van haar definitieve strategie, die ze in juni 2005 wil bekend maken. Daarna zal het document waarschijnlijk worden behandeld door het Europees Parlement en de Raad. Deze strategie zou het gebruik betreffen van natuurlijke hulpbronnen in de meest ruime zin: minerale grondstoffen, biomassa, hernieuwbare en niet-hernieuwbare energiebronnen, ruimte, lucht, water en bodem. Doel van deze strategie is een absolute ontkoppeling te bekomen van economische groei enerzijds, anderzijds hulpbronnengebruik en daarbij optredende milieu-effecten. De strategie zou moeten fungeren als richtsnoer voor toekomstige Europese richtlijnen en verordeningen, niet alleen binnen het milieudomein, maar ook binnen andere domeinen.

*Afvalpreventie en afvalrecyclage*

Het doel van de vijfde ontwerpstrategie, deze met betrekking tot afvalpreventie en afvalrecyclage, is om te komen tot een alomvattend en samenhangend beleid inzake afvalpreventie en -recyclage dat leidt tot ontkoppeling van de milieueffecten van afval en economische groei. Met de strategie wil de Europese Commissie richting geven aan nieuwe Europese doelstellingen en instrumenten voor afvalpreventie en recyclage. Ze wil zich niet enkel toespitsen op beleidsmaatregelen gericht op de milieuverantwoorde verwerking van afvalstoffen, maar ook meer aandacht schenken aan afvalpreventie, het milieuvriendelijker maken van productieprocessen die aan de basis liggen van afvalstoffen, en het streven naar consumptiepatronen die minder afval voortbrengen. De strategie zal vertrekken van een levenscyclusbenadering waarbij alle milieu-effecten worden meegenomen, van grondstof tot afvalstof, en zal het afvalstadium als uitgangspunt nemen.

*Marien milieu*

Een zesde in voorbereiding zijnde strategie gaat uit van de vele bestaande regelgeving die betrekking heeft op zeeën en oceanen. Tot op heden is er echter geen overkoepelende Europese visie op het beleid terzake. Het doel van een strategie Marien Milieu zou bestaan in het op kosteneffectieve wijze beschermen van Europa's zeeën en oceanen door de ermee verbonden menselijke activiteiten duurzamer te maken. De Europese Commissie wenst de strategie een plaats te geven in het Groenboek Maritiem Beleid. Vlaanderen acht deze integratie een eerste noodzakelijke stap voor succes van de strategie. De Europese Commissie schetste reeds in 2002 de initiële analyse en benadering voor een dergelijke strategie, en organiseerde al twee zogenaamde stakeholder-conferenties over de ontwerpstrategie. Momenteel is het de bedoeling om te komen tot zowel een mededeling als een kaderrichtlijn.

*Stedelijk milieu*

Tot slot heeft het zesde Milieu-Actie-Programma aanleiding gegeven tot de mededeling van de Europese Commissie, getiteld "Naar een thematische strategie voor het stedelijke milieu", die dateert van februari 2004. Een definitief document wordt verwacht in oktober 2005. Doelstelling is de verbetering van de milieuprestaties en de milieukwaliteit in de stedelijke gebieden. Het gaat dus om de milieuaspecten van duurzame stadsontwikkeling. Hierdoor moet er een gezondere leefomgeving verwezenlijkt worden voor de stadsbewoners. Daarbij zal tevens rekening gehouden worden met de samenhangende economische en sociale kwesties. Praktisch wil men onder meer komen tot een verplicht stedelijk milieubeleidsplan voor agglomeraties met meer dan 100.000 inwoners.

*Duurzame mobiliteit*

Een niet aan het zesde Milieu-Actie-Programma verbonden strategie is deze betreffende de voertuigen. Het Nederlands voorzitterschap heeft op 3 september 2004 een discussiedocument verspreid als input voor de discussie rond duurzame mobiliteit met de titel "Sustainable road transport – exchange of views/policy debate". De concrete ontwerpstrategie betreffende $CO_2$-emissies van wagens wordt verwacht in de loop van 2005. De probleemstelling is drievoudig: ten eerste, schonere technologie of aandacht voor roetfilters op personenwagens en op zwaar vervoer en nieuwe Euro-normen voor personenwagens en vrachtwagens; ten tweede, eigenschappen van voertuigen en banden in verband met geluid, en ten derde, zuiniger wagens, met name de bestaande overeenkomst met autoconstructeurs uitbreiden naar bestelwagens evenals aandacht voor apparatuur in de voertuigen ter ondersteuning van zuinig rijgedrag (boordcomputers en cruise control). Op zijn beurt zou een strategie betreffende $CO_2$-emissies van wagens drie pijlers bevatten: consumenteninformatie over het brandstofverbruik en de $CO_2$-uitstoot van nieuwe personenwagens, een vrijwillig convenant met de automobielsector en het vastleggen van een fiscaal kader ten voordele van energiezuinige personenwagens.

*Kwik*

Een laatste vermeldenswaardige sectorale strategie is deze betreffende kwik. Op basis van een proces dat sinds 2001 loopt, heeft de Europese Commissie in januari 2005 een Europese kwikstrategie ontworpen, vergezeld van een impactanalyse. Deze teksten werden reeds kort voorgesteld aan de raadswerkgroep, en de meeste lidstaten hebben de strategie gunstig onthaald, zonder evenwel in detail te gaan. Het doel van deze strategie is te komen tot een coherent beleid ten aanzien van kwik als vervuilende component in de diverse milieucompartimenten: water, lucht, afval, bodem en producten. Er wordt hierbij de aanpak van levenscyclusanalyse gevolgd, waarbij alle aspecten van het kwikprobleem werden meegenomen.

**I.4. Andere dossiers**

Het is en blijft van belang de hiervoor beschreven strategieën in het oog te houden. Het is op dit moment dat deze strategieën in een beslissende fase zijn, en het moet duidelijk zijn dat deze strategieën bepalend zullen zijn voor het aanzicht van het milieubeleid van de komende jaren. In wat nu volgt, wil ik de overige lopende Europese milieudossiers in vogelvlucht doornemen.

*Verdrag van Aarhus*

In de eerste plaats zijn er drie dossiers die te maken hebben met de implementatie van het Ver-

drag van Aarhus. Met het oog op het toetreden van de Europese Gemeenschap bij het Aarhusverdrag ligt nu met name een ontwerpverordening voor die moet leiden tot toepassing van de drie pijlers van dat verdrag op de communautaire instellingen. De drie pijlers van het verdrag zijn: toegang tot milieu-informatie, inspraak bij de besluitvorming inzake milieuaangelegenheden en toegang tot de rechter inzake milieuaangelegenheden. Op de Raad van 20 december 2004 werd een politiek akkoord bereikt na een openbaar debat. Samen met een aantal andere lidstaten is België van mening dat de uitzonderingsgronden waarop de instellingen van de EU zich kunnen beroepen ruimer zijn dan de limitatieve opsomming van de uitzonderingsgronden in het Verdrag van Aarhus. Deze lidstaten hebben echter het onderspit moeten delven: het compromis bestaat erin een overweging op te nemen die stelt dat de uitzonderingsgronden limitatief worden geïnterpreteerd.

Bovendien ligt er een voorstel van richtlijn voor betreffende toegang tot de rechter inzake milieuaangelegenheden. Opzet hiervan is bij te dragen tot de uitvoering van het Verdrag van Aarhus en de bestaande tekortkomingen bij de handhaving van het milieurecht weg te werken. De richtlijn stelt minimumvoorwaarden voor toegang tot administratieve of gerechtelijke procedures en biedt een algemeen kader voor toegang tot de rechter in milieuaangelegenheden.

Tot slot is er de ontwerpverordening tot instelling van een Pollutant Release and Transfer Register (PTPR). Het betreft het opstellen van een voor het publiek toegankelijk register met betrekking tot de emissies naar lucht, water en bodem en de transfer van afval op basis van door de lidstaten gerapporteerde gegevens.

*Waterdossiers*

Voor het compartiment water zijn er drie dossiers lopende, die alle verband houden met de uitvoering van de kaderrichtlijn Water. Er is een voorstel van richtlijn betreffende de bescherming van het grondwater tegen verontreiniging, op grond van artikel 17 van de kaderrichtlijn. Centrale kwesties zijn of kwaliteitsnormen op Europees vlak dan wel per lidstaat moeten vastgelegd worden, de wijze van beoordeling van de toestand van een grondwaterlichaam, het bereik ten aanzien van diffuse dan wel puntbronnen en de relatie met de nitraatrichtlijn en de pesticidenrichtlijn.

Er is ook een voorstel van richtlijn betreffende de kwaliteit van het zwemwater. Het huidige voorstel heeft als doel de bacteriologische kwaliteit van de zwemwateren te verbeteren en de gezondheid van de baders beter te beschermen, dit alles in samenhang met de kaderrichtlijn Water. Hier valt een belangrijke onenigheid te vermelden tussen Europees Parlement en Raad, vooral met betrekking tot het systeem van de normstelling.

Ten derde moet ik wijzen op de gesprekken inzake de dochterrichtlijn betreffende gevaarlijke stoffen. De kaderrichtlijn Water duidde 33 zogenaamde prioritaire stoffen aan waarvoor de Europese Commissie Europese milieukwaliteitsnormen en reductiemaatregelen moet voorstellen. Deze normen horen dan in principe uiterlijk in 2015 gehaald te worden. De limiet voor goedkeuring van deze voorstellen is december 2006. Wordt deze deadline niet gehaald, dan moeten de lidstaten zelf normen en maatregelen voorstellen. Verwacht wordt dat de Europese Commissie pas einde 2005 met een concreet voorstel naar buiten zal komen.

*Afvaldossiers*

Wat de afvaldossiers aangaat, is er in de eerste plaats de wijziging van de verordening 259/93/EEG betreffende toezicht en controle op de overbrenging van afvalstoffen binnen, naar en uit de Europese Gemeenschap. Dit dossier is naar mijn mening te ver gevorderd in tweede lezing om nog interessant te zijn voor bespreking in het Vlaams Parlement, maar die beslissing laat ik uiteraard aan de commissie over. Verder is er een voorstel van richtlijn betreffende afval van de winningsindustrieën en ook een voorstel van nieuwe richtlijn betreffende gebruikte batterijen. Ook hier geldt de opmerking dat ze ver gevorderd zijn in tweede lezing.

*Luchtdossiers*

Dan zijn er nog drie luchtdossiers. Het eerste betreft een herziening van de richtlijn 1999/32/EG betreffende zwaveldioxide in brandstoffen van zeeschepen. Het gaat om de invoering van een grens-

waarde van 1,5 procent voor het zwavelgehalte van scheepsbrandstoffen voor schepen op het Kanaal, de Noordzee en de Oostzee, evenals voor passagierschepen met geregelde diensten naar of vanuit havens in de Gemeenschap.

Twee andere voorstellen hebben te maken met emissie van fluorhoudende gassen die gebruikt worden als koelvloeistof: het voorstel van verordening inzake bepaalde gefluoreerde broeikasgassen en het voorstel van richtlijn inzake emissies van klimaatregelingssystemen in motorvoertuigen en tot wijziging van richtlijn 70/156/EEG betreffende productnormering van wagens met motoraandrijving. Ook hier denk ik dat dit dossier in feite al te ver gevorderd is in tweede lezing om nog interessant te zijn voor bespreking in deze commissie.

*INSPIRE*

Het initiatief om te komen tot een richtlijn met het acroniem "INSPIRE" (Infrastructure for spatial information in the Community) moet in hoofdzaak resulteren in een verhoogde effectiviteit, efficiëntie en bruikbaarheid van de aanzienlijke investeringen die vandaag gedaan worden zowel door de Europese Commissie als door de lidstaten om ruimtelijke informatie aan te maken.

**I.5. Dialoog met de commissie Leefmilieu**

Om de standpuntbepaling een meer democratische onderbouw en een groter politiek draagvlak te geven, heb ik me in mijn beleidsnota voorgenomen om deze systematisch te laten voeden door een bespreking met de bevoegde commissie van het Vlaams Parlement. Dat heb ik ook in de inleiding reeds vermeld. Daarom durf ik voorstellen om, zesmaandelijks en naar aanleiding van de voorstelling van het aankomende Europees voorzitterschap, voor deze commissie een overzicht te geven van de belangrijkste actualiteit inzake het Europese milieubeleid. Hierbij zal een 'debriefing' kunnen worden gegeven van de laatste twee Europese milieuministerraden. Onder meer op basis van deze toelichtingsmomenten kunnen we dan beslissen welke dossiers we in de daarop volgende maanden diepgaander zouden kunnen behandelen in de commissie Leefmilieu. De resultaten van deze parlementaire werkzaamheden kunnen dan meegenomen worden bij de uitwerking van de Vlaamse en Belgische standpunten.

**II. BESPREKING**

**II.1. Vragen en opmerkingen van de leden**

**De heer Patrick Lachaert**, voorzitter: Ik dank de minister voor zijn omstandige uiteenzetting. Daaruit blijkt dat leefmilieu vaak een vrij technische materie is, maar met belangrijke politieke consequenties. Leefmilieu is, naast landbouw, een van de belangrijkste items voor Europa. De belangrijkste input voor omzetting van richtlijnen en verordeningen in intern recht komt vanuit de sector leefmilieu. In vele gevallen moet Vlaanderen gewoon de Europese regelgeving uitvoeren. Ik ga dan ook graag in op de suggestie om deze oefening om de zes maanden te herhalen.

**Mevrouw Marleen Van den Eynde:** Ook ik wil de minister bedanken voor zijn uitvoerige toelichting. Het is goed dat de Europese dossiers hier ter sprake komen want vaak lijken ze ver van ons af te staan. Hoe moet ik mij de impact van Vlaanderen op het Europese milieubeleid voorstellen? Moeten wij alleen ondergaan wat Europa beslist of zijn er andere mogelijkheden? Vaak horen we alleen negatieve klanken, bijvoorbeeld naar aanleiding van inbreukprocedures.

**De heer Rudi Daems:** Vooreerst wil ik mijn waardering uitdrukken voor dit initiatief. Zesmaandelijks rapporteren en bespreken in de commissie is een goed voorstel. Die frequentie komt immers overeen met de wisseling van het Europese voorzitterschap en dan worden er vaak nieuwe prioriteiten bepaald. De vraag is of we ons moeten beperken tot wat in de pijplijn zit. Ware het niet nuttig ons ook te richten op wat lopende is? We zouden ons kunnen buigen over hoe de implementatie en de inbreukdossiers evolueren.

Ik wil ook meteen ingaan op de suggestie van de minister om de commissie mee de prioriteiten te laten bepalen. Ik stel onmiddellijk de REACH-verordening voor, een belangrijk maar gevoelig dossier. Het is alvast positief dat het ook in Europese context door de commissie Leefmilieu wordt

behandeld. We zouden daar de komende maanden aandacht aan kunnen besteden.

Wat de Lissabonstrategie betreft, hebben wij helaas moeten vaststellen dat voorzitter Barroso bepaalde "zonen" belangrijker vindt dan andere. De groene fractie in het Europees Parlement betreurt dat. Wel is het goed dat het Vlaamse standpunt niet gevolgd werd met betrekking tot de klimaatdoelstellingen op middellange termijn. Wij vinden dat Europa niet alleen in het Kyotomaar ook in het post-Kyototijdperk verantwoordelijkheid moet nemen. We moeten natuurlijk ook alles doen om de Verenigde Staten en economisch minder ontwikkelde landen mee over de streep te trekken. Investeren in milieu levert op termijn winst op voor de gezondheid maar ook voor de economie. Daarom wil ik vragen aan de minister om de verdediging van het leefmilieu en de gezondheid op zich te nemen; er zijn nog collega's in de Vlaamse Regering die het wel voor de economie zullen opnemen.

Verder is de vraag hoe het vandaag concreet met de REACH zit? De minister stelt dat de afronding van de verordening tegen het einde van 2005 zal gebeuren. Ik neem aan dat er daarover wordt onderhandeld. Wat is het standpunt van Vlaanderen, eventueel van België, in het debat, zeker wat betreft het instrument van de vergunning?

In het debat over de dienstenrichtlijn in het Europees Parlement worden er nog allerlei amendementen ingediend, bijvoorbeeld over de notie 'algemeen belang'. Het lijkt me volstrekt logisch dat de drinkwatervoorziening wordt gedefinieerd als iets van algemeen belang. Hoe verlopen de besprekingen tussen Vlaanderen/België en de Europese Commissie?

Wat betreft de financiering wordt LIFE afgeschaft en komt er LIFE+. Hoe bereidt Vlaanderen zich daarop voor? Er zijn heel veel insteken mogelijk, onder meer in het kader van het zesde Milieuactieprogramma. Is het Vlaamse Gewest daarmee al bezig? In het verleden waren er problemen om cofinanciering te vinden. Denkt men eraan om cofinancieringsinstrumenten uit te werken?

Wat betreft de strategie over de $CO_2$-beperking van auto's stelt de Europese groene fractie dat de voornaamste reden waarom die doelstelling niet wordt gehaald, het feit is dat de automobielsector er te weinig van overtuigd is om de $CO_2$-uitstoot te beperken. Is het niet nuttig om van vrijwillige overeenkomsten over te stappen op meer stringente bepalingen? Ik denk daarbij bijvoorbeeld aan de discussie over dieselroetfilters. Vlaanderen zou daar een meer vergaand standpunt kunnen innemen, ook de Kyoto-doelstellingen indachtig.

Wat betreft kwik is de discussie gefocust op de chloorproductie. De sector ijvert er al jaren voor om de datum van 2010 in de Vlarem-bepaling over het uitfaseren van kwik tot 2020 uit te stellen. Die bepalingen zijn nochtans een correcte vertaling van OSPAR-aanbevelingen. Wat is het standpunt van Vlaamse Regering tegenover die vraag?

**De heer Bart Martens:** Dit is een zeer waardevol initiatief dat herhaling verdient. De minister stelt voor om dit debat twee keer per jaar te organiseren naar aanleiding van een nieuw Europees voorzitterschap. Het is misschien ook nuttig om enkele weken voor een Europese Milieuraad niet alleen de voorstellen van de Europese Commissie maar ook het standpunt van de verschillende partijen en van Vlaanderen te kennen en te bespreken. Het gebeurt op die manier in Denemarken. Het Deens parlement geeft min of meer de onderhandelingspositie aan van de Deense minister van leefmilieu. Dit zou in onze context wellicht te ver gaan omdat we ook met de andere gewesten nog overeenstemming moeten vinden om tot een Belgisch standpunt te komen. Het is wel zinvol om te weten wat de positie van Vlaanderen is ten aanzien van de verschillende dossiers. Ik vind dat dit aspect hier ontbreekt. Als het Vlaams Parlement invloed wil uitoefenen op het totstandkomen van het Europese milieubeleid of toch een inbreng wil hebben, moet ze het standpunt kennen dat de Vlaamse Regering zal innemen.

**De heer Patrick Lachaert**, voorzitter**:** Ik neem die kritiek op mij, maar het is de eerste keer dat een dergelijk debat plaatsvindt. Men moet ergens beginnen, nadien kunnen er altijd punten bijkomen.

**De heer Bart Martens:** Het kan ook niet de bedoeling zijn om over alle milieuthema's een diepgaande discussie te hebben. Naar aanleiding van de zesmaandelijke gedachtewisseling zouden we bijvoorbeeld kunnen bepalen welke dossiers we diepgaander willen bespreken. Het is dan nuttig om het Vlaamse standpunt over die dossiers te

kennen en daarover een debat te voeren vooraleer de Europese leefmilieuraad plaatsvindt.

Verder heb ik nog enkele inhoudelijke opmerkingen. Met betrekking tot de Lissabonstrategie zijn er de drie "zonen" van Barroso. Ik heb de indruk dat de "milieuzoon" een weeskind aan het worden is waarover er zich maar weinig bekommeren. Het is een verkeerde voorstelling van zaken om aan te geven dat enkel de economische en sociale pijlers bepaalde ziekteverschijnselen vertonen. Ook het milieu is er ernstig aan toe. Het ziektebeeld is evenwel anders en daarom zijn ook de remedies verschillend en is het genezingsproces anders. Het is niet door aan de "milieuzoon" bepaalde medicijnen te ontzeggen, dat men de "economische zoon" gaat vooruithelpen. We moeten oog blijven hebben voor alle "kinderen" en erover waken dat de "milieuzoon" geen weeskind wordt.

Verder is het zinvol om gebruik te maken van de actualisatie van het Pact van Vilvoorde om dat proces beter af te stemmen op de Lissabonstrategie. Het gaat in beide gevallen om strategische langetermijnprocessen. Zo kan het Vlaams Parlement niet alleen op basis van de Europese indicatoren, maar ook op basis van die van Lissabon de voortgang mee kan bewaken. Er moet over worden nagedacht in hoeverre het parlement meer betrokken kan worden bij het Pact van Vilvoorde en Lissabon.

Wat betreft post-Kyoto pleit de minister voor een maatschappelijke kosten-batenanalyse. Ik heb het daar moeilijk mee omdat een dergelijke analyse een disconteringsprobleem inhoudt. De enorme kosten van een klimaatopwarming spelen zich op heel lange termijn af. Als we die kosten gaan terugrekenen naar wat ze vandaag aan netto economische waarde betekenen, betekenen die vandaag amper iets. De kosten voor bestrijdingsmaatregelen moeten echter nu worden genomen om de schade in de toekomst te beperken. We moeten vermijden dat we de aarde om zeep helpen omdat het te veel kost om haar te redden. Vanuit ethisch oogpunt moeten we bekijken welke drastische klimaatopwarming we absoluut moeten voorkomen. Dan zouden we met kosteneffectiviteitsanalyses – in plaats van kosten-batenanalyses – moeten nagaan welke maatregelen er moeten worden genomen om de meest dramatische klimaatswijzigingen tegen te houden.

De minister stelt dat we erover moeten waken dat Europa niet te veel unilateraal optreedt. Ik kan in dat argument inkomen, maar anderzijds is de Europese markt momenteel de grootste in de wereldeconomie. Als Europa de normen bepaalt, bijvoorbeeld efficiëntienormen voor toestellen, zal de wereld volgen. Europa moet geen te bescheiden rol spelen. Het probleem van de klimaatopwarming is zo dramatisch dat Europa zijn leiderschap moet tonen. Uiteraard moet rekening worden gehouden met het technische reductiepotentieel. De technologie is evenwel voorhanden om grote stappen vooruit te zetten op het vlak van een verdere terugdringing van de uitstoot van broeikasgassen.

Om India, China, Brazilië en andere landen mee te krijgen, is het zinvol dat Europa adaptatiestrategieën ontwikkelt waarbij die landen ook worden geholpen bij het indijken van de gevolgen van de klimaatopwarming. Verder kan men werk maken van technologietransfer en capaciteitsopbouw in die landen en dergelijke meer. We moeten geen argwanende houding aannemen tegenover deze landen, maar eerder zoeken naar samenwerking in het post-Kyoto-proces.

Wat betreft LIFE+ komt er een afstemming met de cohesiefondsen en de plattelandsontwikkelingsfondsen. Het is zinvol dat Vlaanderen ervoor pleit om binnen de fondsen voor plattelandsontwikkeling een minimumaandeel van die budgetten te oormerken voor investeringen in milieubeschermende maatregelen. Vanuit plattelandsontwikkeling kunnen milieubeschermende maatregelen binnen de landbouw worden gefinancierd. Als LIFE "Nature" wat wordt afgebouwd, dan zou er binnen de cohesie- en de plattelandsontwikkelingsfondsen een minimumaandeel moeten worden voorbehouden voor natuurbehoudsmaatregelen. Het is in Vlaanderen niet evident om een oproep in die richting te doen. In vergelijking met de programma's in andere landen besteedt het Vlaamse programma voor plattelandsontwikkeling immers slechts een zeer klein percentage van de middelen aan dergelijke investeringen. Toch denk ik dat het nodig is om die richting uit te gaan.

Inzake de verbetering van de luchtkwaliteit heeft de minister gewezen op de herziening van de richtlijnen met de nationale uitstootplafonds voor verzurende en ozonvormende stoffen. Ik denk dat we in de eerste plaats werk moeten maken van de

uitvoering van de bestaande richtlijn. Daartoe moet nog een aantal nieuwe instrumenten worden gecreëerd, vooral inzake de reductie van de $NO_X$-uitstoot. Nederland werkt hier met economische instrumenten, namelijk een systeem van verhandelbare $NO_X$-emissierechten. De Scandinavische landen hebben heffingen op de uitstoot van $NO_X$. Ik weet dat de minister dat onderzoekt, maar dat is ook in de vorige regeerperiode onderzocht, onder meer door VITO en ECOLAS. Ik denk dat we snel knopen moeten doorhakken. Het duurt immers enkele jaren vooraleer de economische instrumenten geoperationaliseerd zijn en resultaat afwerpen. Pas als de economische instrumenten van kracht zijn, kunnen we zien wat hun reductiepotentieel is en welke reducties er nog mogelijk zijn na 2010, na de herziening van de richtlijn.

Inzake ammoniakreductie moeten we oppassen dat we met het nieuwe mestdecreet de deur niet opnieuw openzetten voor een stijging van de veestapel, waardoor het uitstootplafond dat in de huidige richtlijn is vastgelegd voor 2010, niet zou gehaald worden. Bij de herziening van het mestdecreet moet men niet alleen oog hebben voor de vermesting, maar ook voor de verzuring.

In het Europees kader voor het beheersbaar maken van pesticiden zitten nog lacunes inzake het gebruik en de toepassing ervan. Het klinkt veelbelovend dat men die nu wil invullen. Er is ook sprake van een wijziging van de richtlijn voor de toelating van pesticiden. Zonder deskundig te zijn in deze kwestie, vraag ik me af in welke mate dat in overeenstemming is met het REACH-programma. Ook dat programma houdt immers een hele procedure in voor het evalueren, registreren en autoriseren van nieuwe chemicaliën. Waarom zouden nieuwe of bestaande pesticiden niet volgens diezelfde methodiek kunnen worden geëvalueerd? Vallen pesticiden buiten het REACH-programma of komt die richtlijn er nog bovenop?

Van de vrijwillige overeenkomst met ACEA, de Europese federatie van automobielconstructeurs, over het terugdringen van de $CO_2$-uitstoot van wagens, ben ik niet onder de indruk. Zelfs als die engagementen worden nageleefd, zijn er veel verdergaande stappen nodig. Zou Europa niet moeten evolueren naar een 'enforcing legislation', zoals in de "Clean air act" die destijds in Californië werd ingebouwd? Daarbij werden voor de toekomst normen opgelegd die op dat ogenblik nog niet konden worden gehaald. Daardoor wordt de sector gedwongen technologische aanpassingen door te voeren die aanvankelijk niet haalbaar leken. De Nederlandse staatssecretaris van Milieu, de heer Van Geel, wilde werken met verhandelbare rechten. Een minimaal aandeel van het voertuigenpark dat elke producent op de markt brengt, zou moeten bestaan uit zeer zuinige wagens. Ofwel doet de producent dat zelf, ofwel koopt hij rechten op van producenten die meer dan dat minimale aandeel van zuinige wagens op de markt brengen. We moeten hoe dan ook naar aanvullende instrumenten zoeken bovenop de vrijwillige convenant met de automobielsector.

**Mevrouw Tinne Rombouts:** Ik dank de minister voor zijn duidelijke uiteenzetting. We gaan graag in op de uitnodiging om de Europese thema's meer te bespreken, waardoor de belangrijkste zaken tot op zekere hoogte mee gestuurd kunnen worden vanuit dit parlement.

Ik zou graag enkele bemerkingen maken over de grondwaterrichtlijn en over de strategie rond pesticiden. Ik heb vernomen dat er in het voorstel van grondwaterrichtlijn een lijst van drempelwaarden voor bepaalde stoffen zou worden opgenomen. Wat is daarbij de definitie van grondwater? Hoe diep gaat dat? De drempelwaarden gelden immers voor het hele grondwater, hoewel de resultaten afhankelijk zijn van de diepte waarop wordt gemeten.

De grondwaterrichtlijn en de nitraatrichtlijn betreffen nauw samenhangende thema's. Worden die richtlijnen op elkaar afgestemd om onderlinge conflicten te vermijden?

Voor de drempelwaarden is er een lijst voor heel Europa. Ik vraag me af in welke mate men één enkele Europese drempelwaarde kan opleggen voor alle stoffen in de verschillende landen en gebieden. Moeten er op dat vlak geen aanpassingen gebeuren? Anderzijds besef ik wel dat met een systeem van drempelwaarden die verschillen naargelang het land, men misschien in een positie van concurrentievervalsing kan terechtkomen. Er zou moeten worden gestreefd naar een systeem dat realistische metingen mogelijk maakt, zonder tot concurrentievervalsing te leiden. Wat is het standpunt van de Vlaamse Regering daarover?

Er is ook een link met het pesticidengebruik. Het gebeurt vaak dat pesticiden in België niet gebruikt mogen worden en in Nederland wel. Hoe kan men dat verdedigen, gezien het feit dat er voor de rest weinig verschillen zijn tussen beide landen inzake klimaat of bodem? Hoe kan men die concurrentievervalsing beperken? Wordt daarmee rekening gehouden in de strategie rond pesticiden, die zich meer op gebruik en toepassing gaat richten? Kan men de pesticidenrichtlijn meer toespitsen op het gebied, het klimaat en de grondsoort, in plaats van te kiezen voor een richtlijn voor heel Europa? Concurrentievervalsing moet in elk geval uitgesloten worden.

**De heer Erik Matthijs:** Ik dank de minister voor dit uitgebreide overzicht van de onderwerpen die de komende maanden en jaren aan de orde zullen zijn. Het is de eerste keer dat we dit doen in de commissie Leefmilieu. We hadden reeds bij de regeringsvorming afgesproken dat we de Europese verordeningen en richtlijnen op het vlak van milieu in deze commissie proactief zouden behandelen. We willen daar ten volle aan meewerken.

Een belangrijk element is de REACH-verordening. Hierover zijn er in mei en juni 2005 belangrijke besprekingen op Europees niveau gepland. Ik heb daarover al een vraag gesteld in de commissie Economie. We kunnen ons afvragen hoever de richtlijn moet gaan en wat de impact ervan is op onze belangrijke chemische industrie. Dit zal volgens mij het eerste onderwerp zijn dat we binnenkort moeten bespreken in deze commissie.

**De heer Patrick Lachaert**, voorzitter**:** Ik heb me altijd vragen gesteld over de manier waarop Vlaanderen communiceert met Europa. Dat geldt voor de voorbereiding van richtlijnen en verordeningen, mededelingen en vergaderingen van de raad. Ik heb vragen bij de efficiëntie van die communicatie. Als de regelgeving er eenmaal is, kunnen de regio's ze niet meer veranderen, en moeten ze die omzetten en toepassen. Ik stel me ook vragen bij de communicatie van de beslissingen daarover naar de regio's toe.

De Belgische staatsstructuur is daarbij uiteraard een handicap. Vlaanderen hinkt altijd achterop. Andere Europese regio's, zonder grondwettelijke bevoegdheden, stellen zich vaak meer proactief op dan Vlaanderen en zijn veel meer aanwezig bij de beleidsvoorbereiding en de beslissingen over de uitvoering. Van de ambtenaren zou ik graag een gedetailleerde nota ontvangen over het verloop van het beleidsvoorbereidend werk en van de communicatie over de beslissingen. Ik hoef nu het antwoord niet te kennen, maar ik wil wel graag een gedetailleerd antwoord hierop.

**Mevrouw Trees Merckx-Van Goey:** Recent hadden we in de commissie Economie een gedachtewisseling met de coördinerende minister, de minister-president zelf, over de Lissabonstrategie. De vraag is hoe Vlaanderen zich zal inschrijven in deze strategie en in de bijsturing daarvan en dat zowel wat de inhoud betreft als de methode. Het is de bedoeling vanuit de commissie Economie een gecoördineerd standpunt aan het parlement voor te leggen en daarmee de regering te vatten.

Ik heb ook nog een meer punctuele vraag. Vele dossiers eisen een inzet van het federale niveau, complementair aan de inspanningen van de regio's. Ik zou willen weten in hoeverre men deze job ter harte neemt op het federale niveau, in het bijzonder met betrekking tot het Aarhus-dossier en zijn derde pijler: toegang tot de rechter. Wat is de stand van zaken?

**De voorzitter:** We hebben bij het begin van de vergadering afspraken gemaakt over de manier waarop we de Europese dossier verder zullen behandelen in deze commissie.

De vraag over de stand van zaken op het federale niveau kun u beter doorgeven aan uw collega's in het federale parlement, die de bevoegde minister rechtstreeks kunnen ondervragen.

**Mevrouw Trees Merckx-Van Goey:** Ik ben het daar niet mee eens, voorzitter. Bij de parlementaire behandeling van het Aarhus-dossier bleek dat we, naast onze eigen bevoegdheden, ook afhankelijk zijn van het federale niveau, en daarover wil ik worden geïnformeerd.

**De voorzitter:** De minister kan antwoorden op de gestelde vragen voor zover dit mogelijk is. Op de niet-beantwoorde vragen kunnen we in een volgende vergadering terug komen.

**II.2. Antwoord van de minister**

**Minister Kris Peeters**: Ik dank iedereen voor de positieve reacties. Het merendeel van de vragen zal ik inderdaad later beantwoorden. Dat geldt ook voor de vraag naar de manier waarop de dossiers worden voorbereid en opgevolgd door de administratie. Ik stel voor dat we dat voorbereiden en er later op terug komen. We moeten een goed evenwicht vinden in methodologie. Er is een verschil tussen het mee beïnvloeden van de beslissingen enerzijds en het blokkeren van de mogelijkheid om tot een Belgisch standpunt te komen anderzijds.

Wat het Lissabonproces en de Duurzaamheidstrategie betreft, zou ik de heer Barroso de boodschap willen geven dat hij voorzichtig moet zijn. Het Vlaamse standpunt is dat de drie pijlers evenwaardig zijn en daar zal ik als minister van Leefmilieu en Natuur ook over waken.

Ik begreep dat heel wat collega's REACH heel belangrijk vinden, en er in de commissie verder over van gedachten willen wisselen. Dat staat de commissie natuurlijk vrij. Anderzijds is enige complementariteit tussen de commissies onderling aangewezen. Dat geldt ook voor de opmerkingen over het pact van Vilvoorde en de Lissabonstrategie.

Wat de dienstenrichtlijn betreft, is de geest en de tekst inmiddels gewijzigd. Ik denkt dat er mag van worden uitgegaan dat drinkwatervoorziening er niet meer onder valt. Ook het principe van het land van oorsprong zal gewijzigd worden. We zullen daar de amendering moeten afwachten, maar we zullen het zeker van nabij volgen.

De vragen van de heren Martens en Daems over de financiering en over het plattelandsbeleid zal ik later uitgebreider beantwoorden. Inzake de opmerkingen over post-Kyoto moeten we voor ogen houden dat een maatschappelijke kosten-batenanalyse niet enkel het hic en nunc betreft, maar ook toekomstgericht moet zijn.

Over het Europese leiderschap en het unilaterale aspect moeten we nu, in dit korte bestek, geen discussie voeren. Er valt zeker iets te zeggen voor de leidersrol van Europa, als oudste geïndustrialiseerde regio, maar we mogen niet blind zijn voor de macht van de Verenigde Staten en China in het economische wereldgebeuren.

Het pleidooi om de vrijwillige invulling van de $CO_2$-uitstoot te laten evolueren naar dwingender maatregelen neem ik mee.

De vraag naar het Vlaamse standpunt over het uitfaseren van kwik is zeer terecht. Ook over de relatie tussen pesticiden en het REACH-programma zal ik nadenken. Op de vragen van mevrouw Rombouts betreffende de grondwaterrichtlijn zal ik eveneens later antwoorden.

Wat de Lissabonstrategie betreft, verwijs ik mevrouw Merckx naar mijn uiteenzetting: daarin is een en ander duidelijk verwoord. Ook de "toegang tot de rechter" van het Aarhus-verdrag is in mijn nota opgenomen. Tot nu toe, en meer dan een jaar geleden, heeft de raadswerkgroep twee maal vergaderd over het commissievoorstel, zonder resultaat. Tegenstanders zijn het Verenigd Koninkrijk, Oostenrijk, Duitsland, Frankrijk, Zweden, Italië, Denemarken en Litouwen. Voorstanders zijn Griekenland, België, Portugal en Spanje. Een verdere bespreking is gepland voor eind april 2005.

Misschien willen mijn medewerkers nog explicieter antwoorden op bepaalde vragen.

**Mevrouw Lore Van Eylen**, Vlaams Milieuattaché bij de Permanente Vertegenwoordiging van België bij de Europese Unie: Wat betreft de strategie inzake $CO_2$-uitstoot van wagens, wees de heer Daems er terecht op dat de koepels van de autoindustrie aangeven niet bereid te zijn om een verdere verstrenging door de te voeren van de $CO_2$-uitstoot per kilometer, terwijl de meeste lidstaten daar wel voor zijn. Op dit ogenblik wachten we op een mededeling van de Europese Commissie waarin zij de convenants evalueert en suggesties doet voor de toekomst. Vlaanderen is principieel voorstander van een verdere uitbreiding van die convenants maar de andere voorstellen die de Europese Commissie zal doen, zullen wel in overweging genomen worden.

Inzake het uitfaseren van kwik, hebben Belgo-Chlor en EuroChlor in het verleden geprobeerd om de data achteruit te schuiven in de tijd. Op dit ogenblik stelt dit probleem zich niet meer in die

termen. EuroChlor heeft de verschillende lidstaten zelfs gemeld dat het reeds geruime tijd bezig is met het uitfaseren van kwik in de chloortoepassingen. Het heeft zelfs een akkoord afgesloten met de grootste Europese kwikmijn, in Spanje, waardoor de overschotten van de chloorindustrie, dus de vrijgekomen kwikhoeveelheden, worden teruggestuurd naar de mijn, die dan in ruil niet meer verder kwik zou gaan delven. Bovendien is er al nagedacht over opslagmogelijkheden, waarbij EuroChlor suggereert om zoutmijnen te gebruiken. Daarover heeft de Raad nog niet gedebatteerd. EuroChlor kan zich dus wel vinden in het huidige commissievoorstel. Het heeft er alleen moeite mee dat de Raad zal proberen om de deadline van 2011 voor een ban op export te vervroegen naar 2008.

**De heer Rudi Daems:** In Vlaanderen werd de laatste tien jaar met BelgoChlor een debat gevoerd over de vraag of de productie van chloor, met het gebruik van de kwikceltechnologie, nog mag doorgaan na 2010. De Vlaamse milieuvergunningenreglementering (Vlarem) schrijft immers voor dat het in 2010 afgelopen is. De bepaling in Vlarem is tot nog toe overeind gebleven. Ik wil weten of de minister zich daar in de toekomst zal aan houden.

**Minister Kris Peeters:** Ik zal daar op antwoorden als ik het dossier heb doorgenomen.

**Mevrouw Lore Van Eylen**: De relatie tussen de pesticidenrichtlijn en REACH is inderdaad een pijnpunt. In principe zouden de specifieke richtlijnen, zoals over pesticiden, een uitzondering vormen op het REACH-regime. Maar dat wordt nog verder onderzocht en besproken in de Raad.

Inzake de grondwaterrichtlijn wordt er inderdaad gesproken over drempelwaarden. Het is niet zo dat er één lijst van drempelwaarden voor alle stoffen wordt opgelegd op Europees niveau. Voor pesticiden en nitraat zou er wel een uniforme drempelwaarde zijn voor alle lidstaten, omdat er over die onderwerpen al twee richtlijnen bestaan waarvoor de lidstaten al implementatiemaatregelen genomen hebben. Voor alle andere vervuilende stoffen hebben de lidstaten de opdracht gekregen om voor hun grondwaterlichamen zelf drempelwaarden te bepalen aan de hand van een aantal richtlijnen die op Europees niveau worden gegeven.

**De voorzitter:** We verwachten dus nog een aantal schriftelijke antwoorden, die we nadien opnieuw in de commissie kunnen bespreken.

**De heer Bart Martens:** Tegen volgende keer krijgen we dus ook een overzicht van de procedures en de verschillende diensten en ambtenaren die betrokken zijn bij het tot stand komen van het Belgische standpunt en de inbreng daarin van het Vlaamse Gewest. De MiNa-Raad heeft ook een omstandig advies uitgebracht over het zogenaamde ‘uploaden’ en ‘downloaden’ van Europees en internationaal milieubeleid, met waardevolle suggesties. Misschien kunnen we ons op basis van beide documenten bezinnen over de procedure die we de minister gaan voorstellen om als commissie betrokken te worden bij verdere Europese milieudiscussies. Kunnen we de MiNa-Raad niet uitnodigen om zijn advies te komen toelichten?

**De voorzitter:** De MiNa-Raad was ook uitgenodigd op deze commissievergadering. Deze raad zou ons inderdaad kunnen ondersteunen, zowel bij de beleidsvoorbereiding als de uitwerking van het beleid. De MiNa-raad is bereid om daar werk van te maken. We komen later zeker terug op dit onderwerp.

*De verslaggever,* *De voorzitter,*

Erik MATTHIJS Patrick LACHAERT